

**VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ
KOMUNIKACE**

Katedra: Vizuální tvorba

**DIPLOMOVÁ
PRÁCE**
Šumavské tradice

2023

Leila Hamdanová

**VYSOKÁ ŠKOLA KREATIVNÍ
KOMUNIKACE**

**Katedra: vizuální tvorby
Fotografie a audiovizuální tvorba**

Šumavské tradice

**Praktická část: Šumavské tradice
Teoretická část: Šumavské tradice**

**Autor: BcA. Leila Hamdanová, DiS
Vedoucí práce: MgA. Marian Beneš, Ph.D., Master QEP**

2024

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité prameny a literaturu, ze kterých jsem čerpala. Stvrzuji, že všechny odevzdané výtisky mé diplomové práce se shodují s elektronickou verzí v informačním systému VŠKK a souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna veřejnosti pro účely studia a výzkumu.

V Tokiu dne.....1.9.2023.....

Podpis autora:

Abstrakt v českém jazyce

Tradiční hodnoty a oslavy mají v naší kultuře hluboké kořeny, a to platí i pro Českou republiku. Ovšem mnohé z těchto tradic postupně vyprchávají, což je výzvou pro uchování kulturní identity. Často lidé zapomínají na původ a význam slavností, které slavíme, a naše kulturní dědictví se tak pomalu vytrácí.

Masopust, jako jedna z nejkomplicovanějších oslav, začíná den po Třech králich 6. ledna a končí v úterý před Popeleční středou. Datum se každoročně mění podle data Velikonoc. Tento svátek má hluboké předkřesťanské kořeny a symbolizuje příchod jara a konec zimy. Původně masopust znamenal opuštění konzumace masa během následujících postních dnů. Součástí oslav jsou tradiční karnevaly a průvody.

Autorka této práce se zaměřila na dokumentaci masopustu na Šumavě. Fotografický soubor vznikl v malé vesnici Javorník, která si zachovala staré tradice dodržování masopustních oslav. Tato vesnice je plná historie a tradic a poskytuje autorce ideální prostředí k zachycení autentické atmosféry těchto oslav.

Důležitým aspektem práce je uvědomění si role fotografií jako badatelského nástroje. Autorka se snaží přiblížit české tradice mladým lidem a zmapovat je prostřednictvím uměleckých děl. Takto se snáze šíří informace o tradicích a hlouběji se porozumí jejich významu.

Dokumenty a reportáže plné škály emocí, od radosti a smutku po úžas a rozhořčení, nám ukazují široké spektrum lidských prožitků spojených s tradicemi. Barevné i černobílé fotografie se stávají nejen záznamem minulosti, ale i inspirací a zrcadlem pro budoucí generace, které díky nim mohou nahlédnout do duše a podstaty naší kultury.

Klíčová slova

Fotografie, Karneval, Kultura, Masopust, Tradice

Abstract in English

Traditional values and celebrations have deep roots in our culture, and this holds truth for the Czech Republic as well. However, many of these traditions are gradually fading away, posing a challenge to the preservation of our cultural identity. People often forget the origin and significance of the festivities we celebrate, and thus our cultural heritage slowly diminishes.

Masopust, as one of the most intricate celebrations, begins the day after Epiphany, on January 6th, and ends on the Tuesday before Ash Wednesday. The date changes annually according to the Easter date. This holiday has deep pre-Christian roots and symbolizes the arrival of spring and the end of winter. Originally, Masopust meant abstaining from consuming meat during the following Lenten days. Traditional carnivals and processions are part of the celebrations.

The author of this work focused on documenting Masopust in the Šumava region. The photographic collection was created in the small village of Javorník, which has preserved old traditions of observing Masopust celebrations. This village is full of history and traditions, providing the author with an ideal environment to capture the authentic atmosphere of these celebrations.

An important aspect of this work is realizing the role of photographs as a research tool. The author aims to bring Czech traditions closer to young people and map them through artistic works. This facilitates the dissemination of information about traditions and enhances understanding of their significance.

Documents and reports full of a range of emotions, from joy and sadness to amazement and indignation, show us the wide spectrum of human experiences associated with traditions. Both colorful and black-and-white photographs serve not only as a record of the past but also as inspiration and a mirror for future generations, allowing them to glimpse into the soul and essence of our culture.

Keywords:

Photography, Carnival, Culture, Masopust, Tradition

Obsah

Úvod	8
1. KAPITOLA – TEORETICKÁ ČÁST	10
<i>1.1 České tradice a svátky</i>	10
<i>1.2 Teorie svátků</i>	12
<i>1.3 Velikonoce</i>	16
<i>1.4 Masopust</i>	18
2. KAPITOLA – PRAKTICKÁ PRÁCE.....	21
<i>2.1 Soubor Masopust</i>	21
3. KAPITOLA – TRADICE VE FOTOGRAFII	25
<i>3.1 Fotografování tradic, jakožto dokumentární obor fotografie</i>	25
<i>3.2 Alžběta Jungrová</i>	27
<i>3.3 Václav Šilha</i>	29
<i>3.4 Jan Pohribný</i>	31
<i>3.6 Jan Mihaliček</i>	35
<i>4.7 Karel Cudlín</i>	37
<i>3.8 Josef Koudelka</i>	39
Závěr	41
Zdroje	43
Přílohy.....	47

Úvod

Diplomová práce se bude zaměřovat na oblast pohoří Šumavy a její tradice, které ukrývá. Autorova práce bude dělena do několika částí, ve kterých postupně rozebere a ponoří se do tématu uměleckého zpracování tradic pomocí portrétní, dokumentární a reportážní a jejich zachování ve fotografii. Do problematiky celkového uchování tradic, jejich dodržování a jak těmto tradicím pomáhá fotografie. Práce má dvě hlavní perspektivy, a to je historická a teoretická, která se zaměřuje obecně na svátky, jejich symboliku a tradice. Zaměří se na ně i z uměleckého hlediska a představí různé fotografie, kteří se věnovali fotografickému zdokumentování, ať už našich českých, tak i světových tradic. Práce má za cíl přiblížit a znovu připomenout mladým lidem, jak je důležité pro naši kulturu zachovat klasické české svátky, které se z naší kultury pomalu vytrácejí a lidé je méně a méně dodržují. Tradice jsou totiž pro nás extrémně důležité a pomáhají nám zachovávat a přenášet naši kulturu po staletí.

Úvodem je důležité si říci něco málo o místě, které si autorka vybrala ke svému podrobnému zkoumání, abychom mohli lépe nastínit, jak se tyto tradice mohou odlišovat od jiných částí České republiky. Šumava je pohoří, které se rozkládá mezi Českem, Rakouskem a Německem. Německy je Šumava nazývána Böhmerwald. Nejvyšší horou Šumavy je Velký Javor. Napříč českou stranou pohoří se rozléhá chráněná krajinná oblast (CHKO). U nás je tak i pojmenovaná část České republiky a konkrétněji Jihočeský kraj. Do Jihočeského kraje spadají města jakými jsou například České Budějovice, Prachatice, ale i krásný Český Krumlov (zapsán v seznamu světového dědictví UNESCO). Šumava je proslulá svojí nádhernou přírodou a krásnými památkami. Jako jedna z mála českých oblastí není masovým turismem tak poškozená, i proto se na mnoha vesnicích dodržují zvyky jako za starých časů. Otázkou je, jak tyto tradice vnímá mladá generace. Tato práce se tak zaměří na dodržování šumavských tradic pod vlivem moderní kultury.

Vzhledem k tomu, že autorka svou práci zaměřuje na tradice, je potřeba aby se první kapitola věnovala právě jim z teoretického hlediska. Je zde důležité, abychom jako čtenáři porozuměli tradicím a co vlastně znamenají, proč vznikly a proč je dodržujeme. Mnoho mladých lidí totiž již ani neví, co tyto svátky znamenají. Autorka má za cíl tyto svátky znovu osvětlit a ukázat mladým lidem, že tyto svátky mají i přesah a nejde často jen o zbytečnou zábavu.

I proto první část rozebírá české tradice obecně. Věnuje se jejich historii, jak by se měly slavit a jak se tyto tradice v průběhu let měnily a vyvíjely. Autorka si vybrala dva hlavní svátky a těmi jsou Velikonoce a masopust. Oba dva tyto svátky rozebere dopodrobna. Dotazovat se bude i svých vrstevníků z oblasti Šumavy, jak tyto tradice vnímají oni, zda je dodržují a co pro ně znamenají.

Druhá část se zaměří na fotografování a umělecké zpracování těchto tradic. Rozebere známé fotografy, kteří se věnovali dokumentování zvyků, převážně jednoho, a tím je masopust. Upozorní na výstavy a umělecké akce, které se konaly ve spojitosti s touto tematikou. Zamyslí se, zda tyto fotografie tradic a zvyků pomohly naší kultuře zachovat a přenést důležité informace pro další generace a jakým způsobem to jsou případně schopné zajistit.

Poslední část se zaměří na autorčinu práci, její vývoj a postupy, které ve své diplomové práci využila. Bude se v ní zabírat věcmi, které jí ovlivnily a pomohly jí tak tuto práci dokončit. Bude se vyjadřovat k tomu, co pro ni znamenají tradice a dopodrobna vysvětlí, proč se na tuto tematiku zaměřila. Nakonec rozebere svůj fotografický soubor, který zachycuje šumavskou tradici masopustu, který vznikl k této příležitosti.

1. KAPITOLA – TEORETICKÁ ČÁST

1.1 České tradice a svátky

Autorka svou práci zaměřuje na české tradice a konkrétněji na oblast Šumavy. Ve své práci se chce zaměřit hlavně na mladé lidi, kteří svátky již tolik nedodržují a často nevědí, co tyto svátky znamenají a proč je slaví většinová společnost. Práce má tak vysvětlit a přiblížit především mladým lidem informace o tom, jak tyto svátky vznikají, jejich historii, co znamenají a proč je slavíme. Chce ukázat, že tyto svátky mají mnohem hlubší význam, než často lidé vědí. Ve své diplomové práci se taktéž zaměřuje na uměleckou stránku, jak fotografie těmito tradicím může pomoci a sama také vytvoří soubor, kde zachytí šumavský masopust.

Slovanská kultura již od nepaměti skrývá mnoho tradic a zvyků a není tomu jinak ani v České republice. Na našem území se dodržuje neuvěřitelné množství tradic, které se s ohledem na lokalitu mění. Tradice jsou neodmyslitelnou součástí pro naši kulturu a jsou pro ni velmi důležité, z důvodu jejich zachování a taktéž přežití.

Některé tradice v naší kultuře vymírají a ztrácí na své popularitě, což je velkým problémem pro každou kulturu a její zachování. Častým problémem je, že lidé ani nevědí, proč se tyto svátky slaví a jaký význam v sobě ukrývají. Na našem území se najde už jen opravdu málo lidí, kteří by věděli, co tyto svátky symbolizují a co znamenají pro naše kulturní dědictví.

Jedním z nejdůležitějších symbolů naší kultury jsou lidové kroje, které jsou všude po světě nejtypičtějším znakem dané kultury a země. Jedná se o jedno z nejobdivuhodnějších kulturních dědictví, které se nám zachovává. Ale každý kroj je jedinečný a ukrývá v sobě kulturu a historii národopisné oblasti.

V naší zemi jsou zřetelné rozdíly v tradičních krojích například mezi Moravou a Jihočeským krajem. Moravské kroje jsou typicky bohatě zdobené, často bílé s mnoha výšivkami, zatímco šumavské kroje jsou známé svými výraznými barvami, jako jsou žlutá a modrá a mají mnohem jednodušší zdobení.

Dodržování českých svátků je na menších městech stále hojně využíváno, tradiční rituály a oslavy jsou zde velmi živé, můžeme pozorovat mnoho zvyků jako například průvody, poutě, koledování a třeba i tradiční plesy. Je to události, kdy se scházejí známí, přátelé a rodina na jednom místě. Sousedé si zde mohou popovídat a strávit spolu kvalitní čas.

Nicméně ve větších městech tyto tradiční praktiky postupně vyhasínají a stále méně se udržují. Modernizace a urbanizace přináší změny i do oblasti zachování tradičních hodnot a zvyků a mnohé z těchto tradic jsou ohroženy vymizením. Tyto rozdíly v uchování tradičních hodnot mezi venkovskými a městskými oblastmi ilustrují změny, kterými naše společnost prochází a jak se proměňuje pod vlivem moderní doby.

1.2 Teorie svátků

31. prosinec – 1. leden – Silvestr, Nový rok

Pomodlit se, navštívit kostel nezní moc jako dnešní Silvestr, ale vskutku tomu tak bylo. Dříve se lidé chodili pomodlit a poděkovat za úspěšný rok do kostela, den byl spojován i s velkým úklidem všech zákoutí domu. Očišťovalo se i tělo, aby se do nového roku vcházelo s čistým štítem. Jak na nový rok, tak po celý rok. Toto je jedna z nejznámějších českých pranostik, které se u nás stále používají. Lidé si často dávají předsevzetí, co by chtěli dosáhnout v tomto novém roce a co by rádi změnili. Často se tak objevuje: přestat kouřit a pít, začít jíst zdravě, zhubnout anebo cvičit.

Tradičně se v tento svátek podává čočka, která má symbolizovat mnoho peněz v novém roce. Tradice také říká, že by se neměla konzumovat drůbež, aby nám v novém roce neodletělo štěstí. Dříve na vesnicích koloval i zvyk, kdy mladí lidé chodili na nový rok koledovat výslužku, kterou si koledníci odnášeli, byl v ní často alkohol nebo nějaký malý peníz. Hospodyňky rozhazovaly hrách, aby nikdo nezabloudil v novém roce.

6. leden – Tři králové

My Tři králové jdeme k vám... výňatek z tradiční tříkrálové písně. Tři králové nám symbolizují příchod tří mudrců od východu a zakončení vánočních svátků, kdy každá domácnost by měla svůj stromeček odzdobit a dát vánočním svátkům klid. Kašpar, Melichar a Baltazar jsou tři králové, kteří každoročně chodí po domech a na rám dveří píší svěcenou křídou K+M+B. Často si lidé myslí, že to má symbolizovat jejich iniciály, ale opak je pravdou, tento nápis má symbolizovat latinskou větu: „Christus mansionem benedicat“, které v českém překladu znamená „Kristus žehnej tomuto domu“.

Před lety byl svátek Tří králů na tradice bohatý, ale s dobou tento svátek už není tak známý a slavený. Před lety se tento svátek začal slavit už 5. ledna v předvečer, kdy se mu říkalo svátek světél. Symbolem pak byla také marcipánová kulatá buchta, která měla znázorňovat královskou korunu. Na vesnicích se věštila budoucnost a pevné zdraví stvrzovala dlouhá tříkrálová koupel. A nebylo to tak příjemné a jednoduché, jak se zdá. Nejednalo se totiž o příjemnou koupel při svíčkách. Tradičně se člověk měl ponořit do potoka nebo ideálně do proudící řeky.

Masopust

Svátek, který se v naší kultuře slaví nejdelší dobu, tomuto svátku by se tradičně měly zasvětit tři týdny. Oslavy masopustu předchází Velikonocům. Vyvrcholením tohoto unikátního svátku je masopustní úterý, kdy se pořádají průvody s maškarami, ale i divadelní představení, která masopust doprovázejí.

Velikonoce

Svátek, který se v naší tradici stále hojně dodržuje, je tomu možná i proto, že v tomto období máme státní svátek. Velikonoce jsou svátkem, kdy domovy září barvami a dodržuje se mnoho tradic, ať už pletení pomlázky, barvení vajíček, ale třeba i pečení beránka. Lidé chodí na pomlázku, dnes už v menším počtu a jinak než dříve, ale chodí aspoň po své rodině. Tato tradice ještě více přebývá na vesnicích, kdy koledníci poctivě koledují. Velikonoce jsou svátkem, který se podařilo ve větší míře zachovat i ve městech, kdy často nastává problém, že tyto svátky vymírají a přestávají se dodržovat.

1. duben – Apríl

Den všech vtipálků a šprýmařů. Již od 17. století tento den všichni lidé dělají drobné vtipky a žertíky svým příbuzným a známým. Vznik tohoto svátku je reakcí na konec studené zimy a příchodu veselejšího jara. Apríl není původně českým svátkem, ale přišel k nám ze zahraničí a velmi rychle se nám v kultuře zakořenil. Z počátku žertíky byly na principu shánění nesmyslných věcí jako třeba muší sádlo, žabí srst a tak podobně.

30. duben – pálení čarodějnic

Je to jedním z nejoblíbenějších svátků u mladých lidí. V tento den se staví pochodně (čarodějnice) a následně se spalují na hranicích, které jsou často stavěny do nesmyslných velikostí. Lidé pijí, zpívají a baví se. Tento svátek nabírá na popularitě, jak u mladých lidí, tak i ve větších městech, což je nezvyklé.

Tento svátek a jeho kořeny sahají až do keltského svátku Beltain. Dříve svátku pálení čarodějnic předcházela takzvaná filipojakubská noc, která byla spojena s mnoha rituály a symboly.

1. květen

1. máj byl lásky čas, tak zní jedno z dalších velmi známých přísloví u nás a je to i slavná báseň našeho předního spisovatele Karla Hynka Máchy. Na prvního května by každá mladá dívka a

dospělá žena měla dostat polibek pod rozkvetlou třešní. Pokud se tak stane, dívky nemusí mít strach, že by přes rok uschly a přestaly být krásné a mladé. Ve světě je tento den ovšem brán jako svátek práce.

Na vesnicích se tento svátek slaví stavěním májek. Májka by měla být vždy rovná a vysoká, nesmí chybět ani zelená barva, která má znázorňovat vitalitu, nesmí chybět také barevné praporky, jedna z velmi podstatných barev je červená, která znázorňuje krev, ale i život. Dříve se májka musela i hlídat, aby jí nikdo neukradl. Tento zvyk už se dodržuje jen zřídka a spíš se pak oslavuje až kácení májky.

Letnice a jízdy králů

Tento svátek už jen tak nikdo nezná a dnes už je prakticky zapomenutý. Svátek Letnice byl spojen i s jízdou králů, která je zapsaná i na seznam mistrovských děl ústního a nehmotného dědictví lidstva UNESCO. Jedná se o slavnosti svobodných mužů, tento svátek už se bohužel dodržuje jen na Slovácku a na Hané.

Dožínky, dočesná a vinobraní

Všechny tyto svátky směřují k jednomu a tím je konec léta, kdy farmáři sklízí svou úrodu. Jedná se tak o svátek a slavnostní zakončení sklizně. Tyto svátky symbolizují poděkování za dary, které příroda nadělila v daném roce. Oslavy doprovází selské jízdy, jarmarky, taneční zábavy, krojované průvody, zabijačky, průvody na ověčeném voze a třeba posvícení. Tyto oslavy se primárně dodržují jen na vesnicích. Ve větších městech už se pak dodržují jen vinobraní, které už se jen zřídka oslavují tak jako dřív.

1. až 2. listopad dušičky

Svátek všech, co nás již opustili. V tento den si připomínáme památku našich milovaných, chodíme na hřbitovy vzpomenout si na ně, zapalujeme svíčky, nosíme květiny anebo věnce. Tento svátek je v naší kultuře již od roku 998 a jedná se tak o jeden z nejstarších svátků. Dušičky sahají svými kořeny až ke starým Keltům, kteří taktéž tento svátek slavili skrze rituály a označoval jim i příchod nového roku.

11. listopad – Sv. Martin

Svatý Martin, který přijíždí na bílém koni a s ním i sníh, který by měl každoročně napadnout. Tento svátek je ještě hojně dodržován především symbolem svatomartinské husy a mladého

svatomartinského vína. V mnoha koutech republiky se ještě dodržují takzvané svatomartinské vyjížděky. Jejich součástí je představitel Martina, který jede na bílém koni a s ním i celá jeho družina. Na Moravě tento svátek ještě symbolizuje žehnání mladým vínům.

6. prosinec – Mikuláš

Tato tradice je v naší kultuře velmi oblíbená a hojně dodržovaná. Svátek, který symbolizuje sestup anděla a svatého Mikuláše na zem a čerta naopak z pekla. Tato trojice pak v naší tradici obchází domovy, čert straší a dává zlobivým dětem uhlí nebo brambory, anděl naděluje hodným dětem sladkosti a Mikuláši děti říkají básničku či písničku. Dříve děti Mikuláši říkaly modlitby, anebo zpívaly koledy. Pokud se u dětí trojice neukáže, nechávají rodiče dětem pod polštářem nebo za okny sladkosti.

24. – 26. prosince – Vánoce

Jeden z nejoblíbenějších svátků všech a zároveň i ten nejdodržovanější u nás. Tato tradice je u nás spojovaná s mnoha zvyky, mezi které patří zdobení stromečku, jmelí, dárky, lití olova, celodenní půst za účelem spatření zlatého prasátka, házení střevícem, krájení jablka a mnoho dalších. Na našem území nosí dárky Ježíšek, který je dětem ukládá pod stromeček už 24. večer. Každoročně se u nás podává k večeři bramborový salát, kapr nebo řízek, nesmí chybět ani rybí polévka, anebo vánoční cukroví. První a druhý svátek vánoční už je pak zasvěcen rodinným návštěvám.

1.3 Velikonoce

Jedná se o svátek, který je takzvaně pohyblivý. To znamená, že tato tradice tak není stanovena a ohraničena pevnými neměnnými daty. Velikonoce se tedy slaví po jarní rovnodennosti a zároveň po prvním úplňku, který po něm přichází. Toto datum ale vždy připadá na pondělí takzvaně Velikonoční pondělí.

Velikonoce nám mají připomínat poslední týden života Ježíše Krista. Z pohanského hlediska jsou pro nás Velikonoce oslava příchodu jara, tepla a především nových začátků.

V průběhu let se pohanské zvyky začaly samovolně a přirozeně propojovat a spojovat se s těmi křesťanskými. Vznikají nám zde svátky jako Zelený čtvrtek, Velký pátek, Bílá sobota, Boží neděle a Velikonoční pondělí.

Modré pondělí: Den klidu a domácí pohody. Ženy většinou připravovaly a uklízely celý domov na příchod Velikonoc. V některých oblastech Šumavy se tomuto dni ovšem říká Žluté pondělí.

Šedivé úterý: V tento den se vymetají pavučiny ze všech koutů domu. Tento čin má tak symbolizovat vymetání zla a všeho špatného z domu.

Škaredá středa: Pověra říká, že tento den bychom se měli celý den usmívat a být pozitivní, jinak nám prý zůstanou vrásky na čele.

Zelený čtvrtek: Jak již název napovídá, v tento den je důležitá zelená barva, a proto bychom měli do svého jídelníčku zařadit něco zeleného, například špenát nebo kopřivy. Na Šumavě je potom zvykem dělat nádivku vyloženě z kopřiv. A chlapi zde chodí řehtat, protože jak oni sami říkají, zvony odlétají do Říma.

Velký pátek: Den kdy si připomínáme ukřižování Ježíše Krista. V tento den dle pověr a tradic nesmíme jíst maso a taktéž bychom neměli prát prádlo.

Bílá sobota: Den velkých příprav na boží hod velikonoční. V tento den ženy začínají péct mazance a beránky, malují kraslice a muži pletou pomlázky. Pomlázku si pletou sami z větví vrby.

Neděle – Boží hod velikonoční: Hoduje se a pije se, jak napovídá název. V neděli by se měla sejít celá rodina a najíst se do syta. V pár vesnicích na Šumavě je zvykem schovat pár vajec i po městě, aby na ně koledníci mohli narazit jen tak.

Velikonoční pondělí: Chlapci brzo ráno vstávají a jdou koledovat. Ženy vyšupávají proto, aby byly stále tak krásné a zdravé. Muži u toho vždy říkají básničky jako: „Hody hody doprovody, dejte vejce malovaný, nedáte-li malovaný, dejte aspoň bílý, slepička vám snese jiný.“ Dívky jim vždy poté nadělí malovaná vajíčka, sladkosti, anebo starším nějaký ten alkohol. Ve většině šumavských vesniček muži chodí v krojích koledovat. Je to trend, který se začal na Šumavu více a více vracet.

Na Šumavě je zvykem, že přestupný rok se tyto tradice mění. Ženy chodí s pomlázkou a chlapci dávají vajíčka.

Ve větších městech se tyto zvyky již nedodržují. Navštěvuje se maximálně blízká rodina, anebo sousedi. Oproti tomu na vesnicích se Velikonoční pondělí dodržuje dodnes. Koledníci vždy brzo vstávají a jdou koledovat napříč celou vesnicí.

1.4 Masopust

Oslavy Masopustu jsou jedním z těch složitějších svátků. Masopustní oslavy začínají vždy den po oslavách tří králů a to 6. ledna a končí vždy až v úterý před popeleční středou. To znamená, že datum se určuje podle pohyblivého data Velikonoc.

Masopust má již předkřesťanské kořeny a je to svátek oslavy konce zimy. Byly to oslavy, které měly lidi připravit na období práce a povinností na poli a v hospodářství. V původním smyslu, jak název napovídá (maso-pust), se jednalo o odpuštění si masa.

Masopust je úzce spojen s karnevaly (Masopustní průvod). I z toho vychází slovo karneval, který je odvozen z italského "carne lavere", což znamená „dát pryč maso“. Jsou to totiž oslavy, kdy lidé hodují a baví se do sytosti před začínajícím půstem. V období masopustu probíhá mnoho oslav, zábav, zabijačkových plesů a také karnevaly a průvody. Období masopustu je spojeno především s jídlem, karnevaly, plesy, zabijačkami, ale i svatby se v období masopustu pyšní hromadou výborného a tradičního jídla.

Masopust dříve trval od čtvrtka do úterý a vždy přípravy na něj začínaly již v brzkých ranních hodinách. Nejdůležitější den masopustu byl vždy ten poslední, tedy masopust v úterý, kdy přípravy na celý tento svátek vrcholí. Dnes se masopust slaví převážně o víkendu, vzhledem k tomu, že úterý je všední den a mnozí lidé musí chodit do práce a nemohou si vzít volno.

Masopustní průvody ve městech jsou dost odlišné od těch tradičních vesnických. Městský masopust je mnohem více anonymní a odtažitý. Masopustní průvody a celá tradice na vesnicích je prakticky rodinou záležitostí a při těchto oslavách se scházejí nejen rodiny, ale i blízcí přátelé. Tato tradice na vesnicích je doprovázena mnoha emocemi. Průvod obchází vesnice, dům od domu, zvoní se na ně, interaguje se a komunikuje s lidmi. Dříve se za maskary převlékali pouze muži, a nikoliv ženy, a to i za maskary, které byly ženského typu. Důležité bylo pro masopustní průvod dostat povolení k veselí a občůzkám. Dnes je toto gesto pouhým symbolem, který startuje celý tento karneval.

K masopustu patří také divadlo a dříve nesmělo chybět na žádné správné masopustní oslavě. Tyto zábavy si často braly na starost dobrovolnická divadla, anebo církevní školy.

Masopustní průvod chodí od domu k domu a má za úkol si udělat legraci na úkor svých hostitelů. Při celém průvodu hraje muzika, tancuje se, pije se, zpívá a oslavuje. Každá správná domácnost a hospodyňka, by měla průvod pohostit ovocem (jablka, hrušky), nebo koláčky, vejci, masem, anebo oblíbenou kořalkou. Málokdo ví, že k tradičnímu masopustu neodmyslitelně patří i koblihy, které dle pověsti nám mají při dlouhé a studené zimě připomínat sluníčko a teplo jara, které přichází.

Masopust se nám pojí i s mnoha pranostikami, zvyky a tradicemi. Pokud masopustní oslavy trvají krátce, bude další rok nadcházet dlouhá a tvrdá zima. Pokud bude masopustní úterý chladné, musíme být opatrní, neboť někdo může přijít k úrazu. Bude-li se pít hodně vody (místo alkoholu), bude úrodný rok na len.

Mezi nejznámější tradice patří tradiční průvod s maskami. Mezi tradiční masopustní masky patří medvěd, který má znázorňovat a symbolizovat sílu. Tanec s ním by neměla odmítnout žádná žena. Tato síla, kterou symbolizuje medvěd, by se při tanci na ni měla přenést a být s ní až do dalšího roku. Také se věřilo, že pokud hospodyně bude skákat dostatečně vysoko, budou mít velkou a úspěšnou úrodu.

V každé oblasti se tyto tradiční masky mění, v oblasti Hané je jednou z nejpodstatnějších masek kohout a na Valašsku naopak kobyly, nevěsta, anebo Žid a žebrák. Masopustní oslavy vrcholí obřadním rituálem, kdy by se správně mělo porazit jedno ze zvířat (medvěd, kobyly...), tento zvyk má symbolizovat nový a úspěšný začátek.

Slaměný - maska

Typická masopustní maska, která je velmi složitá na výrobu a bohužel často nevydrží do dalšího roku. K její výrobě jsou nutná dlouhá stébla ručně sekaného obilí. Pokud se stane, že maska vydrží na příští rok, stačí ji jen doplést a dopravit tak, aby maska mohla jít znovu na karnevalový průvod. Tradiční maska slaměného se skládá ze 4 lidí a díky způsobu přípravy této masky patří už k archaickým masopustním maskám. Tato maska má kořeny až v dobách, kdy lidé věřili v sílu přírody a přírodní síly a magii, a proto se rituálně převlékali za tyto mystické bytosti ve snaze a víře probudit a převzít jejich jedinečné schopnosti a vlastnosti. Sláma byla již dlouhá léta brána jako symbol života a plodnosti. Slaměný měl v masopustním průvodu důležitou roli, žehnal ženám a dívkám, které měly a chtěly na svět přivést další potomky. Každá maska tak měla svůj magický a rituální význam.

Kobyly – maska

Maska kobyly, která symbolizuje hříšného Masopusta, má asi ten nejsmutnější konec na každém masopustu. Je předurčena k poražení, tedy zabití. Kobyly se v naší tradici masopustu zabijí proto, že symbolizuje hříchy, které se v průběhu masopustu uskutečnily a nese zodpovědnost za vylomeniny, které maškary napáchaly. Kobyly je ale často na mnoha koutech republiky znovu vzkříšená, a tak se znovu symbolicky obnoví život a přivítá jaro.

Každá maska se snažila být co nejvýraznější tak, aby na sebe strhla co největší pozornost. Do černých, takzvaně škaředých masek jako byl kominík, slaměný nebo Žid se převlékají převážně ženatí muži a mají symbolizovat plodnost. Naopak červené, takzvané pěkné masky, mají představovat nevinnost a mládí. Tyto nevinné masky pak představují například ženuška a Turek.

Na Šumavě je pak tradice, že v každém správném průvodu nesmí chybět šašek, medvěd, kobyly, farář a Žid. Každá mladá žena a správná hospodyňka by se měla na kobyle svézt. Mimo obvyklého pohoštění se na Šumavě tradičně podávají hnětýnky, což jsou typické šumavské koláče a měl by se podávat domácí guláš, ke kterému nesmí chybět ani alkohol. Ve většině šumavských vesnic se pak dědí vzácné kostýmy, které se nosí na masopustních průvodech po vesnicích každý rok. Často tak nalezneme na mnoha vesnicích Šumavy velmi staré a vzácné masky, které se nosí pouze na tento svátek.

Když se podíváme na průzkum v bakalářské práci slečny Veroniky Urbánkové, která se zabývá obdobným tématem, zjistíme, že popularnost masopustu u mladých lidí je velmi nízká. „Z grafu 5 vyplývá, že pouze 2 studenti (6%) a 6 seniorů (18%), se účastní masopustního průvodu. Celkem 32 studentů (94%) uvedlo, že se ho neúčastní a stejnou odpověď označilo i 28 seniorů (82%), z nichž ale 20 respondentů uvedlo, že se v minulosti průvodu účastnilo.“ (URBÁNKOVÁ, Veronika. Dodržování a význam tradic v současné české společnosti. Č. Bud., 2011. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Zdravotně sociální fakulta)

2. KAPITOLA – PRAKTICKÁ PRÁCE

2.1 Soubor Masopust

Proč právě tento soubor? Toto téma vzniklo v průběhu mnoha cest autorky po různých zemích světa. Každá z těchto cest přinesla nové poznatky, inspiraci a hlubší porozumění různorodosti lidských kultur a tradice. Byl to zvláštní pocit, kdy člověk prozkoumával a poznával nové kultury a zvyky, zatímco současně prohluboval svou vlastní identitu a uvědomoval si důležitost vlastních zvyků. Tato zkušenost se stala důležitou k pohnutkám k tomu, aby se věnovala dokumentaci a zachycování různých tradic. Při svých cestách si uvědomila, jak důležité je si vážit vlastních kořenů a kultury, neboť právě ta utváří člověka a definuje jeho identitu. I proto vznikl nápad na vytvoření a zpracování tématu této diplomové práce.

Pro svou diplomovou práci se rozhodla autorka zaměřit na fotografický soubor zachycující masopustní tradice v oblasti Šumavy. Svůj zájem soustředila na malou vesničku Javorník, ukrytou v srdci Šumavy. Tato vesnice je bohatá na historii a tradice, avšak zůstává mimo hlavní turistické trasy, což bylo pro autorku ideální pro dokumentaci masopustních oslav.

Během období masopustu zde není mnoho turistů, což umožňuje autorce ponořit se do atmosféry autentických masopustních oslav. Na Javorníku se dodržují tradice masopustu tak, jak to bývalo kdysi. Staré masopustní masky, které se zde předávají z generace na generaci. Lze zde nalézt i jednu z nejstarších šumavských masopustních masek.

Tato vesnice je místem plným historie a tradic, které jsou stále živé a udržované. Její obyvatelé s hrdostí udržují zachování starých zvyků a rituálů masopustu, čímž přispívají k uchování kulturní identity regionu. Tato vesnice oplývá velmi zajímavou historií a ráda dodržuje veškeré tradice.

Autorka na této vesnici fotí pravidelně již několik let, i proto chtěla svou práci zaměřit právě na toto místo, ke kterému má osobní vztah a jehož obyvatelé jí zde znají velmi dobře a berou jí jako místní, a i proto se před ní chovají přirozeně a nemají před ní stud. To pomáhá fotografii zachytit opravdový svátek tak, jaký je.

Svátek masopustu je na menších a malých vesnicích především o emocích a hlavně o rodině, známých a těch nejbližších. V masopustním průvodu se schází maskary s dlouholetými sousedy, kamarády a rodinou, proto bylo velmi důležité zachytit tento moment setkání a emocí, které jsou tak ikonické pro masopust.

Autorka se focení javornického masopustu již několik let pravidelně věnuje a má tak velmi dobře zmapovaný tento svátek. Rok od roku si všímá, jak se tento svátek pomalu a jistě na Javorníku mění a vyvíjí. I proto se rozhodla využít své dva soubory s tématem masopustu, které dělí od sebe 5 let. Jeden, který fotila v roce 2019 a druhý, který nafotila tento rok, tedy 2024. Tento krok se rozhodla divákům zprostředkovat, aby se sami mohli podívat a zamyslet se, jak se tento svátek změnil. Fotografie vybírala tak, aby se v nich nacházely i tradice, které jsou specifické pro oblast Šumavy, na kterou se tato práce především zaměřuje. Diváky ovšem chce nechat, aby se trochu zamysleli sami nad celým souborem fotografií a i nad jejich výběrem. Nechce diváka navádět, jak tento celý soubor chápat. Byla by ráda, aby se nad praktickou částí, ale i nad tou teoretickou, zamysleli sami a zkusili si všechny informace propojit. Obě dvě části na sebe úzce navazují a pro celkové pochopení diplomové práce je velmi důležité je spojit dohromady.

Proč tvořit právě dokumentární soubor na téma masopustu? Dokumentární fotografie je pro ni fascinujícím tématem vyprávění příběhů prostřednictvím obrazů a zachycování neopakovatelných momentů, které si díky fotografii můžeme připomínat znovu a znovu. Možnost zachytit ty nejjemnější detaily každodenního života i dramatické okamžiky. Proto se stala dokumentární fotografie jasným způsobem, jak zpracovat tuto diplomovou práci. Dokument je velmi důležitým způsobem, jak jsou umělci schopni zachovat ty nejdůležitější detaily proběhnutých událostí. Později jsme díky těmto fotografiím schopni v nich listovat a zkoumat tak vývoj a změny, například v tradicích. Můžeme říci, že fotografie pomáhá při badání v mnoha dalších oborech, které díky nim usnadňují práci mnoha lidem.

Práce je zaměřená především na emoce, které jsou pro ni ve vnímání masopustního svátku v dané lokalitě extrémně důležité. Její fotografie zachycují masopust od ranních příprav, až do momentu, kdy oficiální masopustní průvod končí. Autorka fotografie skládala tak, aby ukázala důležité části, ale i drobnosti, kterými se javornický masopust odlišuje od těch jiných.

I přesto, že fotografický dokument obecně může vybízet k tomu, aby se publikoval v černobílé formě, autorka se rozhodla tento soubor nechat v barvě. Vzhledem k tomu, že masopust je

svátek mnoha barev a předchází a souvisí s Velikonocemi, které jsou oslavou jara, barva do tohoto dokumentu rozhodně sedí. Barva se tak stala velmi důležitou součástí souboru, protože v porovnání i s dřívějšími lety se zde nachází ikonické výrazné barevné javornické masky. Barva v masopustních průvodech a u veškerých maškar hraje velkou roli.

Focení diplomového souboru bylo pro autorku velkým spojením s místními obyvateli a prohloubením jejich vztahů a zároveň to byl krásný způsob, jak se s nimi opět o něco více sblížit a poznat je o něco více. Vyzkoušela si místní tradice na vlastní kůži ve své ryzí podobě. Měla možnost sledovat na živo veškeré detaily, o kterých ve své práci psala a zkoumat je v daný okamžik na místě, na které se zaměřovala. V průběhu fotografování si uvědomovala důležitost českých zvyků a jak jedinečné a krásné dokáží být.

Focení pro ní mělo i velký přínos v osobním rozvoji v oboru fotografie, uvědomovala si důležitost tohoto souboru a jedinečnost daného okamžiku a události, která již nebyla opakovatelná. Naučila se pracovat pod velkým tlakem, který na sebe vyvinula, protože již neměla možnost tento soubor přefotografovat jiný den, i proto přípravy na vyvrcholení masopustu započali dlouhý čas dopředu a veškerá potřebná technika byla zapisována na papír tak aby se nic nezapomnělo v den masopustního průvodu. Byl připravený i externí fotoaparát, objektivy, karty a baterky. Technika byla volená z rozmyslem, aby co nejlépe splňovala požadavky autorky na její finální práci, kterou chtěla použít. Dlouho taktéž komunikovala s fotografy, aby se ujistila, že má vše potřebné k tvorbě diplomové práce. Rozhodně se příprava stala velmi důležitou a bez ní by tento soubor nemohl být vytvořený v kvalitě, kterou chtěla.

Při práci na souboru bylo nejdůležitějším zjištěním mnoho faktů o svátcích a jejich důležitosti pro naši kulturu. Zjistila mnoho zajímavostí, co tyto svátky znamenají a jak se slaví, informace a hlavně odlišnosti, které jsou typické pro oblast Šumavy jako takové. Pro autorku bylo nejdůležitější, že zase o něco více byla schopná porozumět kultuře, ve které vyrůstá a spojit se tak s tradicemi, které slavila doposud, ale nebyla až tak znalá v jejích významu. Poznala mnoho zajímavých lidí, kteří jí pomohli objasnit mnoho informací a ukázat mnoho oslav tradic v úplně jiné podobě, kterou například z Prahy neznala. Zjistila, jak důležité je zachovávat tradice především pro další mladou generaci, která by jinak mohla mít tendenci od těchto českých svátků upouštět. Zjistila, že české tradice nejsou jen o alkoholu a mladých lidech, kteří toho využívají a berou svátky jako možnost se opít. Na vlastní kůži okusila, kolik emocí je při

oslavách všude kolem a staly se tak i pro ni velkým symbolem svátku, snažila se je do fotografií co nejvíce zakomponovat.

Důležité pro tvorbu této práce bylo i se dostatečně informovat, jak tyto obyčeje slaví v jiných zemích a koutech světa. Jak se liší oproti oslavám v naší zemi, ale i jak hojně se v dané oblasti dodržují. Bylo taktéž důležité si ujasnit, proč některé oslavy těchto zvyků v některých zemích vynikají nad těmi dalšími. A čím jsou tam ojedinělé a speciální oproti zbytku světa. Proč například oslavy italského karnevalu v Benátkách jsou tak velmi turisticky atraktivní a ročně je navštěvuje velká masa lidí. To vše pomohlo autorce pochopit a více přilnout k našim českým obyčejům.

Mnoho informací bylo nalezeno i v knihách, které při tvorbě této diplomové práce hrály taktéž velkou a důležitou roli. Autorka byla schopna nalézt mnoho knih, které jí ve své práci velmi pomohly. Probírala se naučnou literaturou, kronikami, studiiemi i knihami, které hluboko zabíhaly do historie a filozofie těchto svátků a jejich oslav, ale zvládla načerpat i mnoho informací například v knihách pro děti. Ty byly psány srozumitelně a jednoduše tak, že autorku byly schopné navést na jednodušší řeč, aby práce mohla pomoci i lidem, kteří nejsou v daném oboru tak znalí, ale i přesto se chtějí dozvědět více o českých tradicích. V určitých momentech bylo důležité, aby především mladí lidé dokázali jednoduše pochopit naše zvyky a třeba se tak i více spojit s naší kulturou.

Magisterská práce se inspirovala i mnoha autory, kteří jí pomohli si více ujasnit, jak tento soubor chce uchopit a vést. Vzhledem k tomu, že se touto tematikou zabývalo mnoho známých českých fotografů, bylo jednoduché si je porovnat a zamyslet se nad výpovědí každého jednoho z nich. Autorka zde sledovala, jak umělci pracují s tímto námětem a co je pro ně podle ní důležité zachytit. Mnoho z těchto autorů je extrémně důležitých pro kontext této práce a pro náhled na tradice po vizuální stránce, která je mnohdy pro mnohé jednodušší na pochopení, anebo vysvětlení tématu. Vybraní autoři zajímavě, nápaditě, anebo jedinečně zpracovali toto téma, a proto se nachází v této diplomové práci autorky. Mnoho z těchto umělců se tématem tradic a masopustu zabývá několik dlouhých let.

3. KAPITOLA – TRADICE VE FOTOGRAFII

3.1 Fotografování tradic, jakožto dokumentární obor fotografie.

Jako první je pro nás velmi důležité si uvědomit v kontextu této diplomové práce to, že fotografie v tomto případě slouží jako nástroj k bádání a jsou pro nás tak badatelskou evidencí doby. Tato věc je obrovsky důležitým faktem pro tuto práci, protože jak již autorka mnohokrát zmínila, věnuje se historii tradic a jejich dodržování. Dává si za cíl přiblížit české tradice mladým lidem a pomocí mnoha umělců tak tyto tradice jednoduše a efektivně mapuje. Pro diváka je tak i snadnější si poté vyhledat fotografie těchto umělců a sledovat zmíněné informace na nich dohledat.

Lidí je mnoho a stejně tak tradic a svátků. Některé známe, dodržujeme, anebo jsme o nich aspoň slyšeli a některé jsou nám mnohdy naprosto neznámé a záhadné. Mnoho kultur dodržuje pro nás neznámé svátky, které doprovází všemožné rituály a oslavy.

Fotografie nám pomáhá tyto tradice zachytit a zkoumat je. Přináší důležité informace o různých tradicích a svátcích, které nás pak jako diváky inspirují k zamyšlení. Pomáhá nám porozumět a propojit se s myšlenkami a zvyky jiných kultur, které mohou být pro nás vzdálené a neznámé. Spojuje nás tak s naprosto vzdálenými myšlenkami jiných kultur. Tradice jsou fascinujícím tématem jak pro diváky, tak pro fotografy a není divu, že i na území České republiky se mnoho autorů a umělců věnuje dokumentaci českých lidových tradic prostřednictvím fotografie.

Česká republika má bohatou tradici v oblasti dokumentární a reportážní fotografie spojené s českými lidovými svátky. Díky práci těchto umělců jsme schopni sledovat vývoj, dodržování a změny v našich svátcích a tradicích po mnoho let. Jsou to právě tito autoři, kteří nám skrze své fotografie přibližují bohatství a pestrost naší kulturní identity.

Dokumenty a reportáže zachycující všechny druhy emocí – veselé, smutné, udivené, našťvané, ale i například zaskočené a mnoho dalších, ukrytých ve fotografiích, které nám mapují průběhy tradic. Ať už se jedná o barevné, nebo černobílé fotografie, vždy nám přináší úžasnou a zajímavou výpovědní hodnotu pro další generace. Často je neskutečné vidět, jak se v průběhu jen pár let mění tyto tradice okem jednoho fotografa. Dnes se pořádá mnoho fotografických

soutěží, které se zabývají právě touto problematikou tradic a jejich fotografováním. „*Síla fotografie jako nástroje poznání tradičně spočívá na její věrné indexaci referenta fotografie. Fotografie především zcela odlišným způsobem zprostředkovává (vizuální) kontakt s jistým výsekem historie světa, který je z podstaty fotografie autentickým odrazem výseku reality, stojící před objektivem. Každá fotografie jako záznam nějakého jevu – něčeho, co se přihodilo, nebo co existovalo v prostoru a čase, eviduje tento jev ze své podstaty standartním způsobem.*“ (K vývoji pojmu dokumentární fotografie, Michal Kotík, online, cit, 11.9.2023)

3.2 Alžběta Jungrová

Je česká významná fotografka a autorka mnoha dokumentů a reportážních snímků. Vystudovala Vyšší odbornou školu grafickou a Střední průmyslovou školu grafickou v Praze. Je taktéž držitelkou čestného uznání za své snímky Czech Press Photo nebo ceny Fotografická publikace roku Osobnosti české fotografie. Zabývá se především sociálním dokumentem, který u nás není až tak populárním tématem u mnoha fotografů. Díky tomu se dostala do prostředí mnoha těžkých témat a sociálních problémů. Věnovala se mnoha důležitým, ale chvályhodným tématům, jako bylo například téma afghánsko-pakistánských hranic a jejich problému s těžkými drogami, pouličních rozruchů a nepokojů v Pásmu Gazy, uprchlickému táboru v Bangladéši, anebo také souboru dětského tábora v Pákistánu.

Tradice

Tradice tak nese název souboru, který odkrývá a dokumentuje tradice a svátky naší vlasti. Tento soubor se věnuje pomíjení tradic, které se slaví na našem území. Snímky Alžbety Jungrové nám dech beroucím způsobem odhalují a dokumentují mnoho nejrůznorodějších českých tradic v mnoha koutech našeho území. Fotografie nám ukazují mnoho emocí, které se na diváka přenáší. Její soubor „Tradice“ se dostal až do Gruzie, kde pomocí Českého centra byly vystavené v Tbilisi tento rok tj. 2023. *„Každý národ má své vlastní tradice. Ty se postupně mění, nebo mizí z našeho života. Sbírkou fotografií českých tradic vznikala postupně více než čtyři roky. Původní myšlenka dokumentovat řemesla, která se předávají z generace na generaci, se rozvíjela od samého počátku. Řemesla a jejich výrobky jsou neodmyslitelně spjatá s jejich užitím, které je spojeno s tradičními zvyky. Jedno souvisí s druhým a mění se nejen se zemí, regionem, ale někdy i od vesnice k vesnici. Touto výstavou bychom vám rádi představili naše tradice prostřednictvím dvaceti velkoformátových zarámovaných fotografií.“* (České centrum Tbilisi, online, cit 3.9.2023)

Její výstavní soubor oslovil mnoho diváků a je o něj velký zájem, i proto v novinách a na internetu vyšlo mnoho rozhovorů s talentovanou autorkou, které rozebírají její vnímání a postoj k slovanským tradicím. V mnoha z nich se vyjadřuje i k mladé generaci a jak ona vnímá u mladých tyto tradice. *„Myslíš si, že dnešní mladí lidé si tradice předešlých generací dostatečně uvědomují? Jsou to naše kořeny. Ovlivnilo to naše babičky a prababičky. Takhle jsme se utvářeli a přebíráme to samozřejmě dál, nejen na vesnicích, ale i ve městech. Někde se říká, že*

abychom mohli žít v současnosti, musíme znát svou minulost. Až budeš v ruce držet knihu tradic, tak to tam krásně uvidíš. Byla jsem pozitivně překvapená, když jsem místo babiček a dědečků fotila mladé lidi. Jsou na to pyšní, což je super a já z toho mám velkou radost. Myslím, že správná míra patriotismu a hrdosti na vlastní zemi je důležitá a naprosto v pořádku. Doba, kdy jsme toužili po plechovkách z Ameriky, je pryč a teď nastává ta doba, kdy si zase začínáme uvědomovat sami sebe. Chceme cibuláky a baví nás české výšivky. Ty krásné drobné výšivky jsou svým způsobem umělecká díla. A teď jsou opět zařazeny mezi módní trendy, což je skvělé.“
(mavlastedit, online, cit, 29.8.2023)

Pro Alžbětu Jungrovou jsou emoce ve fotografii velkým tématem. Uvědomuje si jejich důležitost a často jsou nejdůležitější součástí její tvorby. Emoce, které doprovází každý její soubor, se tak stávají jejím hlavním symbolem pro její umění. O tyto emoce nejsou ochuzeny ani její dokumentární fotografie, které tvoří o českých tradicích. Její fotografie se stávají skvělým badatelským materiálem pro mnoho historiků, kteří se věnují mapování českých tradic a svátků.

„Průběžně pracujete na dokumentární fotce. Zajímáte se o tradice, kroje, jdete ke kořenům venkova. Jak to vnímáte coby holka z města, z Prahy?

Pracuji na tom už 6 let a postupně se projekt nabaluje a rozšiřuje. Fotím portréty lidí v dílnách, kde se dědí řemeslo z generace na generaci. Třeba modrotisk, krajka. Také tradice a s nimi spjaté symboly, sváteční i jiné kroje. Je to krásná práce, moje velká radost.

Ráda bych, aby vznikla kniha, ale zároveň nechci projekt uzavřít, mohl by časoběrně pokračovat klidně dalších 20 let. Pro mě jsou to výlety na Moravu, do zajímavých krajů, vesnic, takové sběratelství fotkou, které si mohu dovolit.“ (Novinky, online, cit, 30.8.2023,)

3.3 Václav Šilha

Václav Šilha je českým fotografem, narozeným v Praze. Je autorem mnoha projektů a fotografií, které se dostaly například až do National Geographic a BBC Wildlife Magazine. Je taktéž držitelem mnoha cen Czech Press Photo a byl oceněn i v zahraničí. Věnuje se fotografii přírody, portrétu a dalším. Momentálně se věnuje projektu s názvem JUST HUMAN, který zachycuje tradice a zvyky nejenom u nás, ale i ve světě. Součástí tohoto souboru je i dech beroucí část, která se věnuje domorodcům Huoarini. *„Příslušníci z kmene Huaorani žijí v amazonském deštném pralese v Ekvádoru a až do roku 1956 neměli žádný kontakt s okolním světem. Do dnešních dnů dokonce existuje nepříliš početná skupina členů tohoto etnika, která odmítá, a to velice agresivně, jakýkoliv kontakt s vnějším světem.“* (photo-silha.cz, online, cit 11.9.2023)

Projekt Tradice v obrazech

Fotografický projekt, který obletěl celou republiku. Tento soubor mapuje české kulturní dědictví. Na fotografiích, které zachycují naši celostátní kulturu, ukazují krásné tradiční kroje a tak na fotkách, které nám připomínají až obrazy, zachycuje naši historii. Autor Václav Šilha celou svou výstavu zaštituje pod hlavní moto, kterým je „Kroj, to nejsou jen slušivé pestrobarevné šaty se spodničkami, stuhami a krajkami, oblékáte na sebe i kus historie...“ Nutno podotknout, že autor si jako své modely nevybírám jen tak někoho, ale rozhodl se, že na fotografiích mu budou pózovat pouze lidé, kteří mají k české tradici krojů blízko. Fotografie tak zachycují pravé emoce a hrdost lidí, kteří tyto kroje nosí a pyšní se touto historií.

Fotografie jsou perfektně zvládnuté a autorův styl zachycení těchto tradic připomíná až krásné staré dobové obrazy mnoha předních českých malířů. Autor si scénami vyhrává až do posledních detailů a neponechá náhodě nic. Část souboru je tvořena portrétními fotografiemi, zachycujícími především oblečení a menší gesta modelu. Druhá část je tvořena menšími scénériemi, které nám už zachycují život venkova. *„Multimediální projekt Tradice v obrazech ukazuje, že Moravou naše lidové tradice nekončí. S fotoaparátem, kamerou a diktafonem se vydáváme do českých regionů, od Chodska přes Plzeňsko až po Prahu. Sbíráme příběhy krojů a s nimi také lidí, kteří zvyky a řemesla stále drží naživu. Protože stejně jako my věří, že když žije kultura, žije i národ.“* (tradice v obrazech, online, cit, 11.9.2023) K výstavě vznikly i webové stránky, tradicevobrazech.cz, kde celý tým

přispívá informacemi a novinkami, které se s tímto projektem pojí, tak, aby divák mohl být v obraze.

3.4 Jan Pohribný

Je velmi významný český fotograf a pedagog, je držitelem titulu MQEP (Master Qualified European Photographer). Je držitelem mnoha cen, například prestižní Osobností české fotografie. Jak on sám zmiňuje, k fotografii se prý dostal náhodou i přes to, že pochází z umělecké rodiny. Jeho otec byl známý výtvarný teoretik a jeho matka se věnovala ilustracím. Studoval na Filmové a televizní fakultě v Praze, zkráceně FAMU.

Vzhledem k tomu, jak je tento umělec významný, není divu, že za svůj život spolupracoval i s mnoha předními agenturami, ale i vydavatelstvími a časopisy nejen u nás, ale i v zahraničí. V roce 1990 se stal členem významného profesního spolku APF – Asociace profesionálních fotografů a v roce 2017 se stal prezidentem APF.

Jan Pohribný se ve své tvorbě proslavil především fotografiemi zaměřujícími se na aranžovanou a konceptuální fotografii v přírodě, nebo také land-artu, které jsou spojené s krajinářskou fotografií. Je fascinován vztahem předmětu, prostoru a cestou pohybu, který vytváří. Pro jeho umělecká díla jsou charakteristická barevná světla, kterými tvoří barevné malby v prostoru krajiny. Mimo jiné se věnuje i reklamní oblasti fotografie a občas zabrouzdá i do grafického designu. V současné době se věnuje mnoha projektům, která jsou pro něj stěžejní, jedním takovým projektem byl i projekt Masopust.

Úněticko-roztocký masopust, neboli Roztoky carnaval.

2010 – 2020

Projekt, kterému se Jan Pohribný věnoval neuvěřitelných 10 let. Pro mnohé lidi může tento soubor působit jako velká odchylka od typické tvorby pana Pohribného, ale fotografie v sobě skrývají vše, co je pro něj tak význačné, typické a ikonické. Soubor nám v sobě zachovává přírodu, barvy a pohyb, tyto tři přední věci, pro které se stal tak významným fotografem a umělcem své doby.

Jak již bylo řečeno, tento soubor autor tvořil dlouhých 10 let, tím pádem se dá nazvat jako časosběrný projekt. A má tak velkou výpovědní hodnotu především pro historiky, kteří se od tohoto souboru mohou ponořit a zkoumat tak vývoj a změny v oblasti Roztoku. Soubor Úněticko-roztockého masopustu nám odhaluje, jak se masopust v této oblasti České republiky mění v průběhu let a může i tak dost intimně vypovídat o této oblasti, jejich tradicích a

především o jejích lidech. Tyto neuvěřitelně kvalitně zvládnuté a zpracované fotografie nám odhalují emoce a rituální oslavy této tradice. Soubor je důležitým odrazovým můstkem i pro autorku této práce, která díky tomuto souboru může lépe zkoumat detaily, které jsou pro její práci důležité. I v tomto souboru se nachází nespočet poutavých emocí, které se s tímto svátkem pojí. Zpracování Jana Pohribného se tak stává jedním z opravdu velmi významných a důležitých souborů pro tuto magisterskou práci, která se tomuto tématu věnuje.

3.5 Markéta Luskačová

Je stěžejní česká fotografka a osobnost české umělecké branže. Na střední škole se nicméně nevěnovala umělecké branži, později vystudovala na Karlově univerzitě sociologii kultury. A v roce 1967 nastoupila na FAMU, kde začala studovat. Již odmala byla silně ovlivněna svým dědečkem, který byl knižní ilustrátor a grafik – Miloš Klicman.

Mezi její první významné projekty patří například soubor, který se objevil později i v její diplomové práci a věnuje se Poutníkům z náboženských poutí na Slovensku a v Polsku. Paní Luskačová se věnuje především dokumentům a mezi její stěžejní patří soubor, který nafotila v Anglii v letech 1976 – 1977, který se věnuje domu pro týrané ženy v Anglii, Londýně-Chiswick Womans Aid. Během své umělecké kariéry zachytila mnoho důležitých momentů pro Českou republiku, jako bylo například nafocení souboru, který se věnoval okupaci Československa v roce 1968. Zdokumentovala i pohřeb Jana Palacha, který se konal v roce 1969. Její fotografickým rájem se na dlouhou dobu stala Anglie, kde i žila. Vytvořila zde mnoho souborů, jako například soubor anglických škol, ale i londýnské trhy Spitalfields. Byla nominovaná do agentury, která je velmi extrémně významná pro všechny fotografy a to do agentury Magnum, kde jí nominoval známý švýcarský fotograf René Burri.

Soubor Masopust

Tématu tradice Masopustu, neboli karnevalu se paní Markéta Luskačová věnovala od roku 1998 a na tomto tématu pracovala až do roku 2014. V tomto souboru byla schopna zachytit ohromné množství nejenom fotografií, které nám dokumentují průběh, vývoj a změny v tradicích, které se pojí s tímto svátkem Roztockého masopustu, ale vypovídají nám o emocích, náladě a energii, která na místě panovala. Paní Luskačová byla schopna všechny tyto parametry zachytit hledáčkem svého objektivu. A právě také díky tomu se zrodil důležitý a krásný fotografický dokument pro naši kulturu, který v sobě ukrývá důležitou výpovědní hodnotu. Na precizně nafocených fotografiích divákovi zůstávají oči jen stát a člověk je do nich schopný hledět dlouhé minuty a stále se má na co dívat a co zjišťovat. Fotografie zobrazují tradici, která pro mnohé lidi může působit abstraktně a často neví, co si pod pojmem masopust představit, anebo jak tento svátek slavit. Soubor masopustu paní Luskačové ovšem dokáže vysvětlit mnohé, jen za pomoci vizuální komunikace s divákem, které zprostředkovává fotografie.

Výstava: O koních, o smrti a jiných lidech.

Velkolepá výstava, která se konala v roce 2011 a nesla název O koních, o smrti a jiných lidech, byla výstavou právě této přední české fotografky. Výstava v sobě zachycuje příběhy a emoce lidí s maskami v masopustních průvodech. Akce byla propracována do nejmenšího detailu a konala se v Roztokách u Prahy, na místě, kde tento známý a dokumentovaný masopustní průvod tradičně začíná a startuje.

Jak paní Luskačová naznačovala v rozhovorech, tyto masky každoročně ožívují naši ponurou a studenou zimní krajinu. Výstava divákům umožňovala si detailně prohlédnout, pozorovat a studovat úchvatné a jedinečné masky, které se nachází ve Středočeském kraji na masopustním průvodu v Roztokách. Je důležité opět zmínit, že výstava je krásným a důležitým prostředkem, kdy můžeme vidět a zamyslet se nad tím, jak se tato masopustní tradice vyvíjela po dlouhá léta v České republice. Jedná se o první takto rozsáhlý a důležitý systematický projekt, který byl vytvořen a vypovídá o lidových tradicích, která se dodržují na našem území. Výstava O koních, o smrti a jiných lidech byla určena pro všechny, našli se v ní odborníci, ať už z umělecké nebo sociální či historické branže, ale i laici a široká veřejnost, pro kterou byla tato výstava taktéž přínosná.

Dvanáct let projektu se do výstavy projevilo na sedmdesáti třech černobílých, ale i barevných fotografiích, na kterých paní Markéta Luskačová zachytila masopustní slavnosti. *„Fotografovala jsem nejméně čtyřicet různých masopustů, ale doma jsem na tom roztockém. Roztočtí jsou jiní. Mám ráda jejich vervu a radost, s jakou dělají svůj masopust, ne pro své děti, ale s nimi. Roztočtí se stali mými dobrými přáteli. Fotografuji jejich masopust dvanáct let. Za ten čas se z malých holek staly dívky, z dívek mladé maminky. A já? Každým rokem mám o trochu těžší nohy,“* vyznává se Markéta Luskačová. (čt 24.ceskatelevize.cz, online, cit 18.9.2023) celá výstava byla doprovázena širokým výběrem doprovodného projektu, které sdružení Roztoč v Roztokách u Prahy zajišťovalo.

3.6 Jan Mihaliček

Je českým fotografem, věnuje se převážně sociálním tématům a úzce pracuje i s oborem audiovizuální tvorby. Své snímky tvoří převážně v duchu klasické černobílé humanistické fotografie. Začínal jako fotograf Lidových novin, ale dnes fotí převážně pro redakci Seznam Zpráv.

Z počátku své tvorby se autor věnoval především fotografii, v tu dobu novým a moderním sportům, jako byl například skateboarding, ale i snowboarding. Postupem času začal pracovat jako fotoreportér pro Lidové noviny. Svoje snímky nevytvářel pouze a jen na území České republiky, ale podíval se se svým fotoaparátem i do mnoha zemí světa. S Jaromírem Štětinou se podíval do málo prozkoumaného Afganistánu, kde vytvořil mnoho snímků, které pomohly lidem si trochu více představit tehdejší situaci tam. Věnoval se i fotografování prvních humanitních cest do Jugoslávie, kde tehdy vládly nepokoje a válka. Spolupracoval i s respektovanou nadací Člověk v tísni. Za svůj život dostal mnoho ocenění, jako například 1. cenu ve vážené soutěži Czech Press Photo, za svůj soubor zatopené Ostravy v roce 1997. Vytvořil taktéž soubor, který se věnuje problematice romských osad, romské kultury a tomu, co často běžný občan nevidí „*Romský svět je stejně pestrý jako celá společnost. Mezi kamarády máme doktory, policisty, výtvarníky... Pro mě je jejich prostředí fotogenické proto, že dělají zajímavé věci. Hodně pracuji s romskými výtvarníky, kurátoruji výstavy, které romské umění přibližují většinové společnosti,*“ (vltava.rozhlas.cz, online, cit, 18.9.2023) takto mluví v rozhovoru, který poskytnul Vltavě, Českému Rozhlasu. Tento rozhovor doprovází i audio stopa v podobě podcastu s Ondřejem Cihlářem, který celý rozhovor krásně doplňuje.

400 ASA, Masopusty autora Jana Mihalička

V roce 2022 spolek 400 ASA vytvořil výstavu s názvem Masopusty, která se věnovala tématu těchto lidových oslav, v hledáčku Jana Mihalička. Výstava obsahovala Mihaličkovu pětiletou práci z pěti koutů České republiky. Na výstavě se objevil i klasický a masově populární masopust, který se každoročně koná v nedalekých Roztokách u Prahy. „*Masopusty se dnes vzdálily od své původní úlohy očistné tradice a znovuožívají především v podobě vizuálně zajímavých setkání velkého množství lidí a masek navazujících sice na původní tradice, ale již bez onoho duchovního rituálu.*“ (ifotovideo.cz,online, cit, 18.9.2023) Jeho soubor na čistých černobílých fotografiích přináší výtečnou výpovědní hodnotu, jak se tradice masopustu může

lišit v různých koutech České republiky. Autor si ve svém projektu pohrává s emocemi a sám říká, že emoce jsou pro něj velmi důležité. I přes to, že masopust je význačný barvami a každá barva v masopustním průvodu má svůj význam, Jan Mihaliček se přesto raději vydal čistou černobílou fotografickou cestou, která souboru jen přidala na síle. Autor sám říká, že při focení tradičního masopustního průvodu a celého svátku je pro něj důležité zachycovat původní náznaky této tradice, ale i naopak změny, které přichází s populárně masovou kulturou a moderní dobou, kterou jsou teď tradice ovlivňovány.

4.7 Karel Cudlín

Karel Cudlín je velmi známým a důležitým fotografem pro naši zemi, který se zaměřuje především na dokumentární fotografii. Taktéž založil spolek s názvem 400 ASA, kde sám působí s dalšími členy jako je Antonín Kratochvíl, Martin Wágner, Jan Dobrovský, Jan Mihaliček, Alžběta Jungrová a Tomki Němec. Působil a dodnes působí na mnoha školách i jako pedagog na vysokých školách, působil například na ITF (Institut tvůrčí fotografie v Opavě), FAMU (Filmová a televizní fakulta spadající pod Akademii múzických umění v Praze). Je velmi významný z období let 1997 až 2003, kdy působil na Pražském hradě jako jeden z hlavních a oficiálních fotografů tehdejšího prezidenta republiky Václava Havla. Momentálně spolupracuje s mnoha filmovými a televizními produkcemi, vydavatelstvími u nás, ale i v jiných zemích v zahraničí. Ve známé české soutěži pro fotografy Czech Press Photo získal neuvěřitelné množství cen a to konkrétně šestnáct. Habilitován docentem na FAMU byl v roce 2016.

Za svůj život vytvořil mnoho fotografických souborů, které jsou u nás ale i všude ve světě velmi vážené. Mezi jeho významné cykly patří například odchod sovětských vojáků z Československa. Což je jeden z jeho velmi podstatných souborů, které za jeho život nafotil. Věnoval se ale mnoha projektům z tohoto období, jako byly komunistické slavnosti a podobně. Dokumentoval ale i situaci a život například v Izraeli, nebo na Ukrajině. Vytvořil soubor, který se věnoval uprchlíkům, anebo Romům. Jeho fotografická díla můžeme nalézt i v knižní podobě, a to například soubor zázemí Národního divadla, který v roce 2005 vyšel i knižně. Se jménem Karel Cudlín se pojí i mnoho výstav jeho fotografií jak na našem území, tak i v cizině. Jeho fotografická díla se dostala například až do Francie, Bulharska, Izraele, Španělska, Spojených států amerických, Ukrajiny a mnoha dalších zemí. Jeho díla mají i zastoupení v mnoha veřejných sbírkách, jako například Švýcarsko a Německo.

Masopust

Karel Cudlín se věnoval i tématu masopustu. Často jezdil k Jihlavě do vesnice Kozlov, kde pro tuto obec jejich masopustní průvody fotil. Objevuje se ale i na známém Pražském masopustním průvodu, který se již tradičně každoročně koná na Žižkově. Tento masopust je velmi známý u široké veřejnosti a je to i největší pražský masopust. Pro Karla Cudlína má tato tradice masopustního průvodu na Žižkově i velký přesah, protože tato část Prahy je mu

domovem. Vyrůstal zde a nafotil tu mnoho souborů a fotografií spojených s touto městskou částí. Z jeho fotografií je tak velmi cítit, co pro něj tato tradice na Žižkově znamená, chvílemi můžeme cítit tuto intimní výpověď z míst jeho domova na Žižkově. Fotografie tak totiž kloubí jeho vášeň pro fotografii, dokument a místo kde se cítí jako doma a které je mu tak symbolické v jeho tvorbě, ale i soukromém životě. Karel Cudlín ale rád fotí i vesnické masopustní tradice, jeho fotografie jsou veselé a emoce z nich jen srší. Na fotkách divák může sledovat tradiční masky v novém modernějším podání, které se v průvodech nachází, ale soubor přináší i detailní dokumentaci celé akce. Z fotografií cítíme energii, která celý svátek doprovází a pohyb, který Karel Cudlín zachycuje na snímcích, tento dojem pouze a jen navyšuje tak, že je divák schopen až vtáhnout do děje masopustních oslav. Soubor nám dokumentuje a vypráví příběh o mladých, starých, veselých a opilých, vypráví nám příběh jednoho roku za druhým, až nám složí příběh jedné doby.

3.8 Josef Koudelka

Je jedním z největších a nejváženějších českých fotografů za celou dobu. Do podvědomí široké veřejnosti se dostal především svým souborem fotografií na téma invaze vojsk varšavské smlouvy do Prahy. Josef Koudelka je i členem velmi známé a nejprestižnější fotografické skupiny na světě, jedná se o skupinu Magnum, do které by chtěl asi každý fotograf. Koudelka není ovšem fotografem jednoho souboru a za svoji kariéru se věnoval neskutečnému množství témat, mezi které patří například soubor Cikáni, anebo Exily.

Studoval na ČVUT a později pracoval jako letecký inženýr. V této době se věnoval převážně fotografování divadel, které zaznamenával svým starým fotoaparátem Rolleiflex. V roce 1968 emigroval, ale před tím stačil nafotit svůj nejznámější soubor invaze, který s pomocí Anny Farové byl schopen propašovat ze země. Fotografie nejprve poskytnul anonymně do médií, později se pod ně podepsal. Tento fotografický soubor se stal symbolem tehdejších událostí invaze a právě i proto za tyto snímky získal ocenění a zlatou medaili Roberta Capy. 1970 získal ve velké Británii na deset let azyl. V roce 1974 se stal prvním českým fotografem, který se dostal do vážené skupiny fotografů s názvem Magnum. Je vážený mezi mnoha fotografy a umělci, mezi jednoho z jeho velkých obdivovatelů patřil i známý francouzský fotograf Henri Cartier-Bresson. Po čase se Josef Koudelka přestěhoval do Francie, kde žije dodnes. Za celý život Josef Koudelka dostal nespočet velmi důležitých ocenění, jako například Nadarovu cenu za knihu *Gitans la fin du voyage*, Národní fotografickou cenu Španělska, Lucie, medaili za zásluhy, ocenění *Artis Bohemiae Amicis*, anebo ocenění Hasselblad a další.

Není divu, že Josef Koudelka díky svému cestování navštívil i mnoho zemí a ve spoustě z nich se ocitl v době, kdy zrovna probíhaly karnevaly, neboli česky masopusty, proto díky Koudelkovi můžeme zkoumat svátek masopustu i z jiných zemí, než jen od nás. Do hledáčku jeho fotoaparátu se mu dostaly masopustní svátky, například z koutů zemí jako je Španělsko, Švýcarsko a především z nejznámějšího místa pro tento svátek a to je Itálie. V Itálii je totiž tento svátek dodnes velmi populární a vesele a hojně se zde oslavuje především v Benátkách. Jeho fotografie tak zaznamenávají průběh těchto svátků v cizině a divák se na ně může podívat a zkoumat, jak se tento svátek slaví u nás, ale i jinde na světě a později si je tak může i porovnat. Fotografie nám autor předává v černobílém provedení, kdy divák se mnohem lépe může soustředit na detaily fotografií a jejich drobné a skryté odlišnosti. Fotografie divákovi přináší emoce, které v dané zemi Koudelka prožíval, na perfektně zvládnuté dokumenty tohoto svátku

se každý vydrží dívat neskutečně dlouho, protože je na nich stále co objevovat. Koudelka je jednoznačně jedním z autorů, který má nezaměnitelný rukopis a je tomu tak i u fotografií z karnevalů. Smích, veselí, údiv, ale i zmatenost a částečně skrytí a osamocení pod maskami, zde nalezneme jednoduše. Koudelka nám ukazuje masopustní svátek opět z jiného, trochu odlišného pohledu. Jeho fotografie z tohoto svátku jsou jistě velkou inspirací pro mnoho autorů, kteří se rozhodli fotit dokumentární fotografii, ale i fotografické obory, které mohou být dokumentu na první pohled naprosto vzdálené a odlišné.

Závěr

Nejdůležitějším vývojem pro diplomovou práci byla komunikace s lidmi a pochopení jejich vnímání českých svátku a tradic. Právě díky těmto informacím, které autorka dostala především od svých vrstevníků, byla schopna si ujasnit a upřesnit na co svou práci chce skutečně zaměřit. A co je pro ni hlavní sdělení, co by ráda chtěla předat.

Hlavní informací pro ni, kterou se dozvěděla od mladých lidí bylo, že mnohdy nevědí, co tradice znamenají. Často se setkávala s tím, že mnoho lidí nemělo dostatečné informace, které by objasňovaly, co tyto svátky znamenají. Mnohdy se setkala s tím, že lidé pouze tušili okrajově, ale rituály a důležité informace, které s nimi souvisí, jim unikaly. Atributy, které se se svátky pojí, byly často také velkým oříškem pro lidi.

I proto se stala velmi důležitou součástí této práce teoretická část, která představuje svátky, které jsou pro naši kulturu důležité. Autorka se v ní snaží tyto svátky alespoň trochu představit a jednoduše je čtenáři přiblížit. Později se v této části své diplomové práce konkrétněji zaměřuje na dva svátky, které na sebe samy navazují a těmi jsou oslava Velikonoc a tradice masopustu a masopustních oslav. Ku příležitosti této části autorka vytvořila i fotografický soubor. Tento svátek rozebírá do velkých detailů tak, aby na něm demonstrovala, že všechny svátky v naší kultuře mají hluboký rituální význam, který často sahá do naší hluboké minulosti. V této části se také dozvíme, že každý sebemenší detail, který se nachází v oslavách tohoto svátku má hluboký smysl a často pravidla, které je doprovází.

Pro autorku byl proces tvorby diplomové práce a postupného prozkoumávání tématu masopustu opravdu fascinujícím zážitkem. Během práce se dostávala hlouběji do problematiky a objevovala mnoho zajímavých informací, o kterých předtím neměla tušení.

Každý krok v procesu výzkumu jí otevřel nové perspektivy a umožnil jí lépe porozumět složitosti a bohatosti masopustních tradic. Během práce objevila mnoho překvapivých faktů a detailů, které ji posouvaly vpřed a rozšiřovaly její obzory.

Celý proces tvorby práce tak pro ni nejen představoval výzvu, ale také velkou inspiraci a příležitost k osobnímu růstu a rozvoji. Umožnil jí lépe porozumět nejen samotnému tématu masopustu, ale i procesu výzkumu a tvorby uměleckého díla jako takového.

Autoři, jež autorka vybrala pro svou práci, se stali velkým průvodcem a inspirací. Jejich fotografické soubory zachycující masopustní tradice z různých částí České republiky se staly klíčovým zdrojem poznání a porozumění tématu, o němž psala ve své práci. Pravidelně procházela jejich tvorbu, která se prolínala s jejím vlastním výzkumem, což jí umožnilo sledovat a analyzovat všechny detaily spojené s masopustními oslavami.

Díky tomuto přístupu mohla autorka sledovat rozmanitost a odlišnosti masopustních tradic napříč různými regiony České republiky. Porovnávala velikost oslav, zvyky a rituály, které se mohly lišit v závislosti na geografickém umístění. Mnozí z autorů se tématu masopustu věnovali po mnoho let, což autorce umožnilo sledovat vývoj tohoto svátku na různých místech, nejenom v oblasti Šumavy.

Jejich práce se stala cenným zdrojem inspirace a poznání, který autorce pomohl prohlubovat své poznatky a přinést do své práce nové perspektivy a vhledy. Díky nim mohla lépe porozumět širokému spektru masopustních tradic a přinést do své diplomové práce bohatší a komplexnější pohled na toto zajímavé téma.

Zdroje

Seznam vybrané literatury

URBÁNKOVÁ, Veronika. Dodržování a význam tradic v současné české společnosti. Č. Bud., 2011. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Zdravotně sociální fakulta)

TINKOVÁ, Eva a KOMSOVÁ, Martina. České svátky a tradice. Ilustroval Jan HORA. Naučné karty. Prostějov: Computer Media, [2015]. ISBN 978-80-7402-181-7.

CHLUPOVÁ, Eliška. Vliv koronavirové krize na dodržování tradic: příklad Královniček ve Šlapanicích a Tradičních hodů v Podolí [online]. Brno, 2022 [cit. 2023-01-07]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/i68e0/>. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Oto POLOUČEK.

ŽIŽLAVSKÁ, Jitka. Tradice sociální kultury ve společnosti. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2014, 73 s. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/10563/29445>. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně. Fakulta humanitních studií, Katedra pedagogiky a psychologie. Vedoucí práce Jůzlová, Hana.

TRNKOVÁ, Klára. České zvyky a tradice. Ilustroval Jiří TRNKA. Jiří Trnka. Praha: Studio trnka, 2016. ISBN 978-80-87678-46-6.

LANGHAMMEROVÁ, Jiřina. Fenomény lidových tradic. Praha: Grada, 2021. ISBN 978-80-271-3302-4.

ZDEBSKÁ, Lenka. Pedagogika slavení – vnímání tradic v současné výchově. Ostrava, 2015. bakalářská práce (Bc.). OSTRAVSKÁ UNIVERZITA V OSTRAVĚ. Pedagogická fakulta

IZÁK, Martin. České tradice: lidové zvyky, říkadla a písničky. Ilustroval Lenka IZÁKOVÁ. Říčany: Sun, 2023. ISBN 978-80-7687-145-8.

KOCLÍŘOVÁ, Kateřina. Význam slavení křesťanských svátků v sekularizované společnosti. Č. Budějovice, 2017. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Teologická fakulta

CHOCOVÁ, Eliška. Masopustní a velikonoční zvyky a tradice na Hlinecku [online]. 2015 [cit. 2023-01-07]. Dostupné z: <https://dspace.tul.cz/handle/15240/25873>. Bakalářská práce.

ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. Lidové tradice: původ lidových tradic, zvyky, pověry, pranostiky, říkadla a hry. Olomouc: Rubico, 2009. ISBN 978-80-7346-096-9.

Praha: hlavní město České republiky : tradice, historie, památky, turistika, současnost. 2., přeprac. vyd. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia, 2014. ISBN 978-80-905393-3-4.

Jihočeský lidový masopust: Masopustní maškary a masky z jižních Čech : Katalog výstavy, Čes. Budějovice, červen-září 1973. České Budějovice: Jihočes. muzeum, 1973.

VOJANCOVÁ, Ilona. Masopust na Hlinecku. Na Sychrově: Národní památkový ústav, územní památková správa, 2014. ISBN 978-80-905871-0-6.

Tradice – proměny – identita: Lidový oděv a tanec na Valašsku jako zdroje inspirace - Kuminková Eva

Dodržování tradic v našich domácnostech – výzkumná zpráva Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologický ústav AV ČR

Seznam použitých internetových zdrojů

Mavlastedit, cit,online 29.8.2023

<https://www.mavlastedit.cz/index.php/2021/03/07/tradice-alzbety-jungrove/>

ifotovideo.cz, online cit 18.9.2023

http://www.ifotovideo.cz/rubriky/co-se-deje/400-asa-zve-na-masopusty-videne-objektivem-jana-mihalicka_14003.html

České centrum Tbilisi, cit, online, 3.9.2023

[https://tbilisi.czechcentres.cz/program/vystava-tradice-alzbety-jungrove-v-art-house-v-gori\)](https://tbilisi.czechcentres.cz/program/vystava-tradice-alzbety-jungrove-v-art-house-v-gori)

K vývoji pojmů dokumentární fotografie, Michal Kotík, online cit, 11.9.2023

https://karolinum.cz/data/clanek/4185/HS_3_1_0063.pdf

photo-silha.cz, online cit 11.9.2023

<https://www.rio.com/rio-carnival/history-carnival>

česká televize, online cit 18.9.2023

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10519120758-nase-tradice/>

vltava.rozhlas.cz, online cit 18.9.2023

<https://vltava.rozhlas.cz/zajimaji-me-emoce-blizsi-jsou-mi-ty-temnejsi-rika-dokumentarni-fotograf-jan-8922978>

tradice v obrazech,online cit,11.9.2023

<https://tradicevobrazech.cz/o-projektu/>

novinky, cit,online 30.8.2023

<https://www.novinky.cz/clanek/kultura-fotografka-alzbeta-jungrova-chci-jit-na-dren-emoci-nezajimaji-me-kudrlinky-40460348>

Seznam použitých zahraničních internetových zdrojů

<https://www.britannica.com/topic/Carnival-pre-Lent-festival>

<https://ecda.northeastern.edu/carnival-an-act-of-opposition-introduction/carnivals-indigenous-origins/>

<https://en.wikipedia.org/wiki/Carnival>

<https://www.riocarnaval.org/brazil-carnival/carnival-history>

<https://www.througheternity.com/en/blog/things-to-do/Everything-You-Need-to-Know-About-Venice-Carnival.html#>

Audiovizuální zdroje

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/10519120758-nase-tradice/>

<https://www.youtube.com/watch?v=EBjziggd2tk>

<https://www.ceskatelevize.cz/porady/1102732990-folklorika/305296361270011/>

<https://www.youtube.com/watch?v=LCZmvJc06aU>

<https://www.smithsonianmag.com/history/a-brief-history-of-how-carnival-is-celebrated-around-the-world-180983771/>

<https://www.youtube.com/watch?v=hJ3vZvAqg3U>

<https://www.youtube.com/watch?v=E4DYsjVO-As>

Přílohy

A

Fotografie 2019

Přílohy

B

Fotografie 2024

